

המעגל נסגר אך לא תם

העיירה וישניצה בה נולדו הורי החליטה לקיים סדרת אירועים וטקסים מקומיים לציון 80 שנה לחיסול הגטו במקום והשמדת היהודים, תמונות הורינו נכללו בסרטון מרגש שהוקרן באירוע המרכזי באותו היום, ולאחריו בערוץ הטלוויזיה הציבורי הפולני.

כתבה: חברת העמותה **אביבה ארנון**

נפלאות הן דרכי העולם בכלל ומהלכי משב ההיסטוריה בפרט.

בשנת 2004 יצא בני בכורי למסע לפולין עם שאר בני כיתתו. לקראת הנסיעה, בני הסקרן, אז תלמיד כיתה י"א, חיפש ומצא ויצר קשר עם גברת צעירה, בשם אנטה, בת וישניצה, עיירת הולדתם של הוריי, אשר הקימה אתר המתעד את הגטו שהוקם בעיירה. היה זה אחד הגטאות הראשונים שהוקמו בפולין.

בערב ראש השנה האחרון, 18 שנים לאחר המסע לפולין, יצרה אנטה קשר נוסף עם בני, סיפרה שהיא מורה להיסטוריה באחד מבתי הספר בעיירה, וכי הנהגת העיירה החליטה לקיים סדרת אירועים וטקסים מקומיים לציון 80 שנים לחיסול הגטו.

בפרוץ מלחמת העולם מנתה העיירה כ-1,800 תושבים, יותר ממחציתם יהודים. גם היום חי בעיירה מספר דומה של תושבים, אך הם לא יהודים.

היחמה לסדרת הטקסים והאירועים הייתה לחלוטין מקומית ונשאה את המסר: "הם היו פה במשך דורות, ולעולם לא יהיו עוד".

יום ההנצחה החל בבניין העיריה שבו נחשף שלט לזכרם של היהודים ושאר קורבנות השואה שנרצחו בידי הגרמנים. משם צעדו המשתתפים במסלול היסטורי, בהובלה ובהדרכה של מר טדאוד דורצוק, היסטוריון, שפירט את גבולות הגזרה שבהן שכן הגטו. במהלך הצעידה הוקראו שמות יהודי וישניצה. התחנה הסופית הייתה תערוכת תמונות חיצונית שכללה תמונות מחיי הגטו.

אירועי יום ההנצחה והזיכרון הסתיימו בהתכנסות בכנסייה המקומית, ובמהלכה הוצגו כמה הרצאות וסקירות היסטוריות על תולדות יהודי וישניצה, במשך מאות בשנים ועד לחיסולה של הקהילה בשואה.

אנטה, המורה להיסטוריה, הציגה במהלך הכנס עבודות שהכינו תלמידיה לציון 80 השנים לחיסולו של הגטו.

ייחודו של יום הזיכרון הוא בכך שהיחמה, ההפקה והביצוע נעשו כולם בידי המנהיגות המקומית שכלל איננה יהודית.

ואם יורשה להוסיף נימה אישית.

בהתכתבותה של אנטה עם בני, היא בקשה תמונות ומידע המתארים את הסיפור המשפחתי שלנו כדי שייכלל במפגשים ההיסטוריים באותו היום. וכך, בתוך ימים ספורים, אספנו וליקטנו את אותן תמונות מעטות שהיו ברשותנו וצירפנו בכתב ובאודיו גם את סיפור ההצלה וההישרדות של הורינו.

סיפור השואה שלנו הוא שילוב של ישועה, הצלה ומוות. תקציר של עשור של מלחמה, נדודים ותחייה.

ביום השני של ראש השנה החזמנו להצטרף לשידור ישיר של מכלול האירועים בווישניצה לציון 80 שנים לחיסולו של הגטו. וכך, בעודנו צופים מבתינו שבישראל, התרגשנו לראות שהתמונות ששלחנו, כמו גם הסיפור המשפחתי, נערך בידי אנטה ושותפיה לסרטון מרגש שהוקרן באירוע המרכזי באותו היום, ולאחריו בערוץ הטלוויזיה הציבורי הפולני.

הורינו אינם כבר בחיים, אך ליום אחד בלבד הם קמו לתחייה וניצבו בפני בני העיירה עם סיפורם האישי המשקף ומייצג את הזיכרון ההיסטורי הכאוב.

עבורנו, הייתה זו סגירת מעגל מרגשת ומיוחדת, לכבודם של הורינו.

המעגל אולי נסגר, אבל הסיפור לא תם. משימתנו הייתה ונותרה להמשיך ולספרו ולהעבירו לילדינו ולנכדינו, כדי שזיכרון העיירה והמשפחה לדורותיה יישמרו.

לצפייה בסרטון לחצו כאן

הסרט מוקדש למנדל לטקו (1920-2011) ולשרה לטקו לבית איגלניק (1921-2007), ילידי וישניץ, הוריהם של חברות העמותה אביבה ארנון, רחל רחנשטיין חזיה קמינסקי.

עריכה ותרגום: אנטה פולין/ישראל 2022.

החומר נוצר במסגרת אירועים לציון 80 שנה לחיסול הגטו בווישניץ.